

KVISMARE FÅGELSTATION - 10 ÅR

av

Roger Gyllin

På våren 1961 började Kvismare fågelstation (eller fågelstationen Ängfallet, som den till att börja med kallades) den verksamhet som nu pågått i tio år. Det var några av de äldre medlemmarna i Närkes Fältbiologiska Ungdomsförening (NFU) som bildade en kommitté, vars syfte var att bedriva organiserad fågelstationsverksamhet vid Kvismaren. Olyckskorparna var många och fågelstationen spåddes en snar hädanfärd. Men sedan initialsårigheterna övervunnits stabiliserades verksamheten och antalet medlemmar i kommittén ökade. Kontakten med NFU blev av olika skäl mindre och i januari 1966 hade tiden kommit att bilda en separat organisation, Föreningen Kvismare Fågelstation (FKF). Denna förening gav fågelstationen en stabilare ledning och en fastare ekonomisk grund, något som var en förutsättning för en fortsatt och vidgad verksamhet. Som framgått av förordet har FKF mött ett glädjande gensvar bland landets ornitologer och medlemsförteckningen vittnar om en stor geografisk spridning bland medlemmarna.

Av tradition har fågelstationerna såväl i Sverige som utomlands nästan uteslutande sysslat med flyttfågelstudier och ringmärkning. Genom sitt speciella läge mitt i landet - Kvismare fågelstation var Sveriges första inlandsstation - stod det dock från början klart, att ringmärkning och sträckräkning endast skulle få utgöra en mindre del av en betydligt bredare verksamhet. Sträckstudier i någon större omfattning har bedrivits endast 1961 och 1962. Ringmärkningen har däremot fortlöpande stått på programmet och c. 5 000 fåglar har ringmärkts årligen under 1960-talet.

På studieprogrammet upptogs successivt främst en rad inventeringar av häckande arter såsom rovfåglar, kråka, gräshoppsångare, tofsvipa, storspov, skrattnås samt gul- och ortolansparv. 1965 påbörjades en inventering av Sörön enligt karteringsmetoden. Miljögifternas inverkan på naturen kom tidigt att uppta en betydande del av arbetet. Kontroll av häckningsresultatet gjordes hos rovfåglar och kråka, medan rötägg och fjädrar från ungar insamlades och analyserades i samarbete med Naturhistoriska riksmuseet.

Ett mångårigt studium av bruna kärrhökens bo- och jaktrevir genomfördes och har nyligen resulterat i publicering. Katt- och hornugglans bytesval har undersökts genom insamling och analys av spybollar. Naturvården har ägnats den största uppmärksamhet och bl. a. har FKF tillsammans med Ornitologiska klubben i Örebro hos Länsstyrelsen begärt att få Kvismaren avsatt som naturreservat. Fågelfaunistiskt har Kvismaren täckts ytterst väl och i synnerhet den med landstingsmedel restaurerade fågelsjön i Östra Kvismaren har utsatts för en intensiv bevakning. Fr.o.m. 1964 ansvarar fågelstationen även för observationerna i fågelparken Oset.

Den första redogörelsen över verksamheten utkom i januari 1963 och behandlade arbetet under de båda första verksamhetsåren. Här- efter har årligen fylliga redogörelser publicerats. Dessa årsskrif- ter har varit av den största betydelse för fågelstationen såväl ekonomiskt som ur informationssynpunkt. Sedan FKF:s tillkomst 1966 utges även ett informationsblad 2-3 ggr/år liksom en årlig medlems- förteckning. Separata artiklar över vunna resultat har dessutom publicerats i Vår fågelvärld, Fauna och flora, Fältbiologen och Jaktsignalen.

Lagom till 10-årsjubiléet hälsar vi Erik Rosenberg välkommen som medarbetare i verksamhetsberättelsen. Han ger i följande upp- sats en historisk tillbakablick på fågellokalen Kvismaren men ger även anvisningar för framtiden.

På senare år har Kvismare fågelstation haft ett gott samarbete med landets övriga fågelstationer. FKF har deltagit i de fyra hit- tills arrangerade fågelstationskonferenserna och stod själv för värdskapet 1968. Ett glädjande praktiskt resultat av den ökade kon- takten är den 1969 påbörjade inventeringen av tofsvipa vid landets fågelstationer.

Det är i detta sammanhang ett nöje att konstatera den välvilli- ga och intresserade inställningen till fågelstationens verksamhet hos ortsbefolkningen i Kvismaredalen. Verksamheten har också upp- märksammats av radio och TV samt i en rad artiklar i dagspressen.

När nu Kvismare fågelstation går in på sitt andra decennium är det med en viss optimism. Entusiasmen har inte mattats under de gångna tio åren, men vi har vunnit erfarenhet och lärt av våra misstag. Vi ser framtiden an med tillförsikt och hoppas att med ve- derbörligt stöd av våra medlemmar och andra intresserade under 1970- talet kunna utföra ett arbete i större skala i fågelforskningens och naturvårdens tjänst.